

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова**

АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Наукові економічні читання
присвячені пам'яті першого декана Інженерно-економічного факультету
професора В. Ч. Лі

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

МИКОЛАЇВ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ МОН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАНУ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ МОРСЬКИХ НАУК, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ
ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ФОНД ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Наукові економічні читання
присвячені пам'яті першого декана
Інженерно-економічного факультету НУК
професора В.Ч. Лі

30 листопада - 01 грудня 2023 року

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря
Кафедра менеджменту
пр. Центральний, 3

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Том 1

МИКОЛАЇВ – 2023

УДК 33:65

ОРГАНІЗАТОРИ:

*Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
University of Eastern Finland
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
Західноукраїнський національний університет
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Міжнародна академія морських наук, технологій та інновацій
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
Торгово-промислова палата України
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва*

***Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.***

*Відповідальний за випуск:
Волосяк Марина Валеріївна*

Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України:
Збірник матеріалів наукових економічних читань. Миколаїв: НУК, 2023. Том 1.
376 с.

У збірнику подані найцікавіші та найактуальніші матеріали з поданих на наукові економічні читання «Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України».

Висвітлено актуальні проблеми управління соціально-економічними формаціями; розглянуто напрями, важелі та цифрові рішення економіки війни та повоєнної реконструкції економіки України; обговорено напрями економічної політики України в забезпеченні відновлення та збалансованого розвитку економіки. Визначені проблемні та дискусійні питання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах відновлення економіки України; виявлені фінансові аспекти повоєнного відновлення і трансформації економіки України.

Збірник може бути корисним для науковців, державних службовців, підприємців, професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, аспірантів та студентів.

© Видавництво НУК, 2023
© Національний університет
кораблебудування, 2023

ЗМІСТ

ВІТАННЯ УЧАСНИКІВ І ГОСТЕЙ КОНФЕРЕНЦІЇ	3
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	4
Кічурчак Маріанна	12
АДАПТАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Бочарова Надія, Федотова Ірина	4
ШЛЯХИ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ: СТРАТЕГІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	
Скопенко Наталія, Євсєєва-Северина Ірина	8
ВИКЛИКИ ВІЙНИ ТА ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ Й РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
Федулова Ірина	16
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Петрушенко Микола.....	20
ЩОДО РОЛІ БЛАКИТНОГО ЗРОСТАННЯ В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Руснак Алла	24
ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ	
Парсяк Володимир, Жукова Олена, Ващиленко Артем	27
СТРУКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДНОБУДІВНОГО РИНКУ: УРОКИ ДЛЯ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ	
Фатєєв Микола, Запорожець Ірина	30
УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ	
Крамаренко Ірина, Іртищева Інна	33
ІННОВАЦІЙНА ТРАЄКТОРІЯ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ	

Железна Людмила.....	267
ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І ЯПОНІЄЮ	
Захаров Олег	271
ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГОВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ І КИТАЄМ	
Кузьменко Олександр.....	274
ВЕКТОРИ ТА ПРОГНОЗИ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	
Нівадзе Анастасія	277
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	
Поткіна Марина, Комишник Валерій.....	281
ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ	
Турчанінов Вадим.....	283
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ВІДНОВЛЮВАЛЬНИЙ ДРАЙВЕР ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Чередниченко Дмитро.....	286
ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД В КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Шафі Олександр	290
ЕФЕКТИВНЕ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	

СЕКЦІЯ 4. ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ..... 295

Бурлан Світлана, Данілова Ганна	295
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА: КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ	
Бурунсуз Катерина	298
СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Івата Вячеслав.....	301
ВИКЛИКИ ТА АСПЕКТИ ОБЛІКУ КРИПТОВАЛЮТИ: ГЛОБАЛЬНИЙ ПОГЛЯД	

organizational and methodical support for accounting and evaluation of the enterprise's financial investments was emphasized.

Keywords: *financial investments, long-term financial investments, equity method, investment activity, accounting, valuation of financial investments, investments in associated, subsidiary and joint ventures.*

УДК 657

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Катерина Бурунсуз

кандидат технічних наук,

доцент кафедри обліку і економічного аналізу

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

kateryna.burunsuz@nuos.edu.ua

Анотація. *Розглянуто ключові аспекти впливу військових дій на енергетичну галузь. Розроблено таблицю PEST аналізу тенденцій розвитку підприємств енергетичної галузі України. Наведено основні фактори, які впливають на перспективи розвитку підприємств енергетичної галузі в довгостроковому періоді.*

Ключові слова: *енергетична галузь, стратегічний аналіз, PEST аналіз, ідентифікація середовища, кризисне управління.*

Повномасштабна військова агресія Російської Федерації, що почалася 24 лютого 2022 року, мала значний негативний вплив на українську енергетику. Через економічне, гуманітарне та геополітичне значення об'єкти енергетичної інфраструктури були одними з головних цілей для російської армії. При цьому реальні збитки енергетичних підприємств можуть бути оцінені тільки приблизно, оскільки відсутня повна інформація про енергетичні об'єкти, які розташовані на тимчасово окупованих територіях, а також наявні обмеження на публікацію у відкритих джерелах детальної інформації про об'єкти енергетичної інфраструктури країни [1].

Метою дослідження є аналіз впливу політичних, економічних, соціальних і технологічних факторів на стратегічну діяльність підприємств енергетичної галузі України в умовах воєнного стану.

У 2021 році економіка України почала відходити від наслідків пандемії covid-19. Саме тоді почали поступово зростати ціни на різні категорії промислової та енергетичної сировини. Відразу після вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2022 року ціни на викопне паливо додатково почали стрімко зростати на біржах енергетичних товарів.

Слід також зазначити, що довготривала війна суттєво вплинула на фінансову спроможність енергетики України. За оцінкою Національного банку України, внаслідок військових дій найбільше постраждали енергетика та комунальні підприємства. Згідно з аналізом, близько 90% енергетичних компаній не зможуть своєчасно погашати заборгованість за завдані руйнування та збитки.

На початок 2022 року сумарна встановлена потужність теплоелектростанцій (ТЕС) становила 6,1 ГВт (без урахування заводів, розташованих на тимчасово окупованих Росією територіях до 24 лютого 2022 року). Більшість ТЕС використовують природний газ як основне паливо. У 2021 р. частка ТЕС у виробництві електроенергії становила 5,5%. Станом на сьогодні зайнято близько 8% встановленої потужності ТЕС, а близько 45% встановленої потужності знищені або пошкоджені внаслідок атак Росії [2].

При проведенні стратегічного аналізу підприємств енергетичної галузі України запропоновано використовувати метод PEST аналізу. PEST аналіз – це передумова стратегічного аналізу ідентифікації середовища, в межах якого енергетичні підприємства функціонують. Метод PEST аналізу використовується для аналізу та моніторингу факторів макрооточення, що впливають на підприємства в цілому чи певну галузь країни.

Таблицю PEST аналізу (табл. 1) розроблено з урахуванням даних [3], а також за оцінками експертів в галузі енергетики з метою узагальнення результатів основних тенденцій розвитку підприємств енергетичного сектору України в умовах воєнного стану.

Згідно проведеному аналізу політичні фактори в теперішній ситуації достатньо великої нестабільності в світі мають найбільшу вагу по відношенню до загального впливу на перспективи розвитку підприємств енергетичної галузі. На сьогоднішній день енергетична промисловість України вимагає ефективного стратегічного кризисного управління, яке б враховувало політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори в довгостроковому періоді.

Література:

1. Ukrainian energy sector evaluation and damage assessment – VI (2023). URL: https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/Occasional/2023_01_24_UA_sectoral_evaluation_and_damage_assessment_Version_VI.pdf.
2. The total amount of damage caused to Ukraine's infrastructure is more than \$127 billion (2022), *Kyiv school of economics*. URL: <https://kse.ua/about-the-school/news/as-of-november-2022-the-total-amount-of-losses-caused-to-the-infrastructure-of-ukraine-increased-to-almost-136-billion/>.
3. Бурунсуз К.С. (2021). Особливості проведення стратегічного аналізу діяльності підприємств енергетичної галузі. *Збірник наукових праць НУК*, Вип. 1, С. 99-105.

Таблиця 1 – PEST аналіз тенденцій розвитку підприємств енергетичної галузі України в умовах воєнного стану

Фактори	Субфактори
Політичні	Військові дії в Україні
	Зміни в законодавстві щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств енергетичної галузі
	Отримання статусу кандидата на вступ до ЄС. Підписання економічної частини Угоди про асоціацію між ЄС та Україною, активізація співробітництва з країнами ЄС
	Децентралізація влади, адміністративні реформи
	Залежність від міжнародної фінансової, військової та гуманітарної допомоги
	Можливість соціальних конфліктів
	Ризик корупції
	Зростання зовнішнього боргу і нездатності обслуговувати зовнішній борг
Економічні	Різке зменшення економічних можливостей, пов'язане з військовими діями в Україні
	Низька платоспроможність на внутрішньому ринку
	Зниження процентних ставок за кредитами в національній валюті
	Конкурентна ціна вітчизняної енергетичної продукції в порівнянні зі світовими цінами
	Падіння доходів Державного бюджету
Соціальні	Скорочення чисельності працездатного населення
	Сильна технічна і технологічна освіта
	Трудова міграція
	Підвищення рівня знань іноземних мов серед населення
	Зростання соціальної напруги в країні, яке спричинено військовими діями
	Недостатній рівень оплати праці і мотивації праці в галузі
Технологічні	Значний потенціал національних технологічних досліджень
	Потреба промисловості в якісних джерелах енергії
	Значна кількість підприємств енергетичної галузі знищені або пошкоджені внаслідок воєнних дій

STRATEGIC ANALYSIS OF ENTERPRISES IN THE ENERGY INDUSTRY OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE

Burunsuz Kateryna

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Abstract. The key aspects of the impact of military operations on the energy sector are considered. The table of PEST analysis of trends in the development of enterprises in the energy industry of Ukraine has been developed. The main factors affecting the long-term development prospects of energy industry enterprises are given.

Keywords: energy industry, strategic analysis, PEST analysis, environmental identification, crisis management.